

Welkomstwoord derde Rijnlandlezing 31 mei 2018, Statenzaal Gouvernement

Eminenties, excellenties, edelachtbaren, monseigneurs,
Dames en heren,

Welkom in dit Gouvernement aan de Maas;
welkom in dit huis van de Provincie Limburg;
welkom in de zaal waar verbindingen tot stand werden
gebracht;
welkom bij deze derde Rijnland-lezing.

Een lezingenreeks die wij organiseren omdat Limburg zich zo
herkent in het Rijnlands model.

Het Rijnlandmodel dat zijn rijkdom put uit het verbinden, het
bundelen van krachten gebaseerd op gedeelde
maatschappelijke verantwoordelijkheid. Met het algemeen
welzijn van mens én schepping als het hoogste doel.
En niet de economie, die enkel de mens hoort te dienen.

Een denkwijze die wonderwel een blauwdruk vormt voor deze
meest zuidelijke provincie van het land.

Waar het bundelen van krachten,
het leggen van verbindingen;

en het actief zoeken naar gemeenschappelijke waarden zo goed als in onze genen zijn gebrand.

Want hoe anders had dit staatsrechtelijk nakomertje in dit land zich zo snel zo'n sterke identiteit kunnen aanmeten?

Een identiteit, die we in de laatste twee eeuwen kneedden uit wat ons bond, en wel

- een gedeelde historie van vaak wisselende nationaliteiten;
- een afwijkende, en daarmee gemeenschappelijke taal;
- en een geestelijke verwantschap met het erfgoed van Sint Servaas.

En hoe anders hadden we ons nu 'qua groei, qua werkgelegenheid en qua innovatieve kracht' in de voorhoede van datzelfde land kunnen bevinden?

Een succes dat we vooral te danken hebben aan een 'overheid, ondernemers en onderwijs & onderzoek' die hun krachten hebben gebundeld. En in hun bijna heilige Drievuldigheid sámen borg willen en kunnen staan voor een sterk, slim én sociaal Limburg.

Waarbij we bewust niet enkel investeren in die dienende economie, niet enkel in duurzaamheid, maar óók in een sociale agenda.

Een sociale agenda waarmee wij hen die nog op achterstand staan een grote sprong voorwaarts willen laten maken. Niet alleen op het gebied van werk, maar óók op het gebied van gezondheid en welbevinden.

De eerste lezing was - ere wie ere toekomt - een initiatief van mijn voorganger gouverneur Leon Frissen, die ter gelegenheid van zijn afscheid Jean Claude Juncker - nu voorzitter van de Europese Commissie - vroeg een lezing te verzorgen over het Rijnlandmodel.

Voor de tweede lezing hebben we de Benedictijner pater Anselm Grun gevraagd ons mee te nemen in zijn gedachtegoed over dienstbaar leiderschap.

En nu, de derde maal hebben we Prins Jaime de Bourbon de Parme en Monseigneur Bert van Megen uitgenodigd hun licht te laten schijnen over het meest prangende thema van deze tijd: duurzaamheid.

Een thema dat we vandaag - gekoppeld aan de Heiligdomsvaart 2018 - ook bewust optillen naar een combinatie met barmhartigheid.

Waarmee we als vanzelf een link leggen naar de voor - katholieken én niet katholieken - aansprekende oproep van de Paus.

De Paus die in zijn encycliek *Laudato Si* immers een vurig pleidooi hield voor een integrale ecologie, waarin de zorg voor ons gemeenschappelijk huis ook verbonden is met de armste bewoners van dit huis. ... En wij niet mogen bederven wat volgende generaties erven...

Waarmee ik ook weer terug ben bij de verbinding met het Rijnlands denken.

Zo benoemde Jean Claude Juncker in de eerste lezing specifiek de generatie overstijgende dimensie van deze manier van denken.

Waarin degenen die nu aan het stuur of in het parlement zitten, niet alleen verantwoordelijkheid dragen voor deze generatie, maar bovenal ook voor de volgende generatie.

Ofwel in zijn woorden: "Zij – de volgende generatie - moet een wereld aantreffen waarin niet al het brood al is opgegeten door de generatie die nu leeft" .

Stipt Juncker het 'waarom' aan, dan biedt Anselm Grun drie jaar later een hint naar het 'hoe'.

Zeker als hij in de tweede Rijnlandlezing spreekt over het verschil tussen verandering en metamorfose.

Waarbij hij verandering bestempelt als agressief:

"Alles om mij heen **moet** nu anders worden."

Een – in zijn ogen – té dwingende benadering die tegenwerking oproept. En júst die verandering tegengaat.

Metamorfose benoemt hij als een stuk vriendelijker.

"Ik waardeer datgene wat er is. Wat er is, is goed, maar het is nog niet het wezenlijke; nog niet wat het zou kunnen zijn".

Ofwel een 'stop, look and go' - benadering, waarbij je eerst een pas op de plaats maakt vóóordat je als een kip zonder kop alles gaat veranderen.

Met name die 'hoe'-vraag is een lastige in het thema van vandaag. Want het bouwen en onderhouden van een groen huis is een complexe puzzel...

Én een kostbare, waarbij een prangende vraag is wie: wie gaat die transitie dragen en betalen...

Want het zijn de sterke schouders die zich een Tesla kunnen veroorloven, maar wie dat niet kan, mag straks de stad niet meer inrijden.

En het zijn de sterke schouders die kunnen profiteren van de royale subsidies op warmtepompen, terwijl zij die dat niet kunnen, de hoge energierekeningen ontvangen....

Óf zich in schulden moeten steken - die zij zich niet kunnen veroorloven - omdat de politiek besluit dat hun wijk van het gas af moet.

En het zijn ook die sterke schouders straks wél de portemonnee kunnen trekken voor dat verantwoorde kweekvlees of anders niet wakker liggen van een hoge belasting op vlees-tax...

Ofwel is duurzaamheid alleen iets voor rijke mensen?

En hoe voorkomen we dan een nieuwe kloof tussen wie zich wel en niet kan veroorloven om 'groen te denken en te leven' ?

En hoe zit dat tussen rijke en arme landen?

Mogen we arme landen de kans ontzeggen om zich op dezelfde manier te ontwikkelen, zoals wij dat in het rijke westen deden?

Is barmhartigheid tonen dan een vervuilende activiteit?

Waar en hoe moet solidariteit dan een plek krijgen?

En kent de wereld van vandaag wel het juiste type leiders om iedereen in die ecologische transitie mee te nemen?

En zo zullen zich vanmiddag nog wel meer vragen aandienen...

Ondertussen zijn we in ook in het Rijnlands Limburg de juiste vragen én antwoorden aan het zoeken; en bewegen we ons ondertussen meer en meer op een groene weg...

Zo organiseren we dit najaar voor de tweede keer een Dutch Earth Week. Met de nadruk op Dutch omdat we de groene kennis en kunde niet alleen binnen Limburg willen delen...

Met een thema als '*Earn it*' sluit die week overigens aan bij het thema van vandaag, omdat het vooral inzoomt hoe iedereen beter kan worden van die transitie naar een groener huis.

Ofwel: hoe kunnen we de lasten voor iedereen laten landen als lusten?

Een andere typisch Rijnlandse beweging is ook de wijze waarop wij in Limburg samen de (maatschappelijke) verantwoordelijkheid oppakken in de klimaat- en energietransitie.

Groene plannen die we ook gezamenlijk - in die heilige Drievuldigheid - hebben gepresenteerd aan Den Haag.

Bijvoorbeeld hoe we het chemiecomplex in Sittard Geleen klimaatneutraal willen maken;
met de restwarmte de tuinbouwkassen in Noord-Limburg willen verwarmen;
onze huizen willen verduurzamen;
maar ook juist een gebied als Parkstad - dat voor zijn inwoners de grootste sprong voorwaarts kan gebruiken - bijzondere aandacht willen geven.

Ondertussen kijk ik ook graag naar Brussel.

Het was immers ook hier – in het midden van deze zaal – dat het Verdrag van Maastricht werd getekend.

In de basis natuurlijk ook een Rijnlands project, dat onlangs werd gewaardeerd met het Europees Erfgoedlabel. Waardoor er nu een plaquette aan onze poort staat met de tekst “Europa begint hier.”

Ook het groene Europa, kan ik er nu aan toevoegen. Want het is toch ook een beetje ‘onze’ Rijnlandse Limburger Frans Timmermans die mede aan de basis stond van de Europese ban op wegwerpplastic, die Brussel deze week bekend maakte.

Dames en heren, daar en hier is aan goed intenties en vele ideeën geen gebrek, maar van inspiratie kan niemand – ook in Limburg niet – nooit genoeg krijgen.

Vandaar dat we ons zeer vereerd voelen deze vandaag te mogen ontvangen van twee zo gedreven en gepassioneerde geesten als de twee sprekers van vandaag.

Twee sprekers die we niet alleen bereid hebben gevonden hun afzonderlijk licht te laten schijnen over barmhartige duurzaamheid, maar ons ook gezamenlijk begeistereën met een dialoog. Ik heet dan ook met name deze sprekers hier bijzonder welkom: Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Jaime de Bourbon Parme, nog even onze ambassadeur bij de Heilige Stoel, en Zijne Excellentie Aartsbisschop mgr. Bert van Megen, nu pauselijk nuntius in Noord-Sudan. De laatste afkomstig uit deze streek, en ooit mede gevormd door mgr. Hanneman, z.g., voormalig Deken van Maastricht, de bedenker van het thema van de 55^e Heiligdomsvaart: 'Doe Goed en Zie niet om'. Een thema dat de organisatoren van deze derde Rijnlandlezing bij de Provincie Limburg enorm inspireerde.

Heren: bijzonder hartelijk welkom!

Ik wens ons allen een bijzonder verrijkende middag.